

Kniewaldov je »Rimski misal« skoro pola stoljeća bio vjeran pratilac desetaka tisuća vjernika, koji su — zahvaljujući prof. Kniewaldu — naučili »moliti misu«, aktivno sudjelovati u nekrvnoj Žrtvi Novoga Zavjeta. Ovi su odgojeni vjernici solidno pripravljeni za veliku liturgijsku obnovu prema odlukama II. Vatikanskog Sabora.

Kniewaldov je životopis Dra Ivana Merza — ovog našeg modernog sveca, radnika i patnika — bila doista »zlatna knjiga« hrvatske katoličke mladeži. Kniewald je svojim snažnim perom, svojom erudicijom i velikim poznavanjem duše Ivana Merza približio Merza tisućama mladih ljudi, koji su — zahvaljujući prof. Kniewaldu — u svom svakodnevnom životu pošli Ivanovim putem.

Rad i djelovanje prof. Kniewalda prelazi okvire i granice naše Hrvatske. Priznati liturgijski stručnjak i pisac izlazi izvan svoje domovine, pa je radi svog priznatog rada dobio i puno priznanje: imenovan je članom pripravne liturgijske komisije za II. Vatikanski Sabor. Rad i djelovanje prof. Kniewalda u ovoj pripravnoj komisiji je bilo zapaženo, pa je i nakon početka II. Vatikanskog Sabora svojom suradnjom pomagao prilikom izrade Saborskih odluka o liturgijskoj obnovi.

Objektivna će povijest katoličke Hrvatske utvrditi ulogu i pravo mjesto prof. Kniewalda u našem znanstvenom i javnom životu, ali već i mi — njegovi suvremenici — možemo bez pretjerivanja ustvrditi, da se suvremeni hrvatski katolički pokret, život Crkve i znanstveni rad katolika u Hrvatskoj u XX stoljeću ne može pravo ocijeniti, a da se me istakne rad i djelovanje prof. Kniewalda.

Našem dragom suradniku i zaslužnom liturgičaru u ime uredništva, suradnika i prijatelja srdačne čestitke uz toplu molitvu Euharistijskom Spasitelju i Prvosvećeniku, da prof. Kniewalda još dugo uzdrži u životu i zdravlju.

Dr. Iv.

ZNACAJAN SUDIONIK LITURGIJSKE OBNOVE

(uz 60-godišnjicu misništva o. Joze Tinodija)

U Hrvatskoj je liturgijska obnova zapravo započela prvim izdanjem Rimskog misala u prijevodu Dragutina Kniewalda 1921. Organiziranu djelatnost liturgijski pokret kod nas izražava izdavanjem liturgijskog časopisa »Život s Crkvom« (1934—1942), a osobito održavanjem nacionalnih liturgijskih kongresa (1936, 1938, 1939, 1940, itd.).

Jedan od značajnijih sudionika u liturgijskoj obnovi u Hrvatskoj je nesumljivo časni starina O. JOZA TINODI, koji je 13. travnja ove godine proslavio u Varaždinu 60. godišnjicu misništva. Budući da je dugo godina djelovao kao vjeroučitelj (i ta je njegova djelatnost zavrijedila osobitu pažnju!), osjetio je potrebu i vrijednost liturgijskog apostolata. Tako su ga praktički razlozi ponukali na proučavanje liturgije, a stečeno teoretsko znanje uključilo ga je među uglednije zastupnike liturgijskog pokreta koji se kod nas vodio u znaku Pija Parscha i Augustina Gemellia.

Svoj prvi članak naslovio je o. Joza programatski: Liturgijski pokret («Katolički list», 1925. g. br. 63.). Jedanaest godina kasnije piše članak opet pod istim naslovom («Sacerdos Christi», g. 1936, br. 5). Tako se je odmah deklarirao kao pristalica liturgijske obnove za koju ističe: »Liturgijski pokret neće ništa novo, već da u novim prilikama obnovi ono staro: život s Crkvom prvih kršćanskih generacija, kad su svi bili jedno srce i jedna duša u nauci apostola, u molitvi i u lomljenju hljeba« (Sveta misa i Pričest — jedan akt, »Kat. list«, g. 1938, br. 48).

Potrebno je istaknuti kako je o. Joza uočio mnogostruku važnost liturgijskog pokreta u ondašnjim strukturama Crkve. On posve opravdano upozorava kako se pastoralni rad u ono vrijeme usmjerio organizaciji Katoličke akcije. Stoga piše: »Današnja pastva stoji u znaku katoličke akcije, koje je smisao da pasivni katolički život podigne do aktivnoga. Ne radi li dosadašnja KA samo na periferiji? Ili se izrodi u kakvo društvo i organizaciju? Zar KA ne smije jednom stvar prihvatiti sa središta, izvora? KA mora počimati od oltara. Ne pregledajmo, da je sv. Misa najveća akcija, katolička akcija koju narod treba da ostvari. Sve drugo će iz toga slijediti; naše KA ne mogu donijeti očekivanog ploda, ako nemaju srca« (Odgajanje za slušanje sv. Mise, »Kat. list«, g. 1937, br. 28).

Očito je dakle, da je o. Jozi prva briga bila uvesti vjernike u razumijevanje sv. Mise i tako ispuniti preduvjete za aktivno i svjesno sudjelovanje od kojega on očekuje izvanredne plodove u kršćanskom životu. Tom su cilju posvećeni njegovi prilozii: Tihe svirane mise («Kat. list«, g. 1936, br. 40), spomenuti članak Odgajanje za slušanje sv. Mise, zatim Bet-singmesse («Kat. list«, g. 1937, br. 33), Sv. Misa i Pričest — jedan akt («Kat. list«, g. 1939, br. 1). Istom su predmetu usmjereni članci: Zašto moramo točno održavati liturgijske zakone («Kat. list«, g. 1942, br. 1) i Crkveni zbor i pjevanje

(»Duhovni život«, g. 1932, br. 5). U izdanju požeške »Dobre štampe« tiskao je knjižicu Sveta misa koja je 1940. doživjela svoje drugo izdanje u 40.000 primjeraka, a u njoj »u duhu liturgijske obnove donosi o. Joza pouku o žrtvi sv. Mise za najšire slojeve puka.«

Liturgijski pokret je općenito isticao da je liturgijski, dogmatski i kanonski najopravdanije dijeliti sv. Pričest pod sv. Misom. To je zastupao i o. Joza u članku Sv. Misa i Pričest — jedan akt. Taj je njegov članak izazvao polemiku koja se kasnije raširila u opću raspravu o »zabludama liturgijskog pokreta«. Radić se na nju osvrće riječima: »Njegova (tj. o. Joze) apologija je sama enciklika »Mediator Dei« koju je Pio XII objelodanio deset godina nakon te polemike.«

Najvažnije je djelo o. Joze u liturgijskoj književnosti njegova Liturgika (Mostar 1932). Izdao je samo prvi dio: »Sveti čini«, dok drugi dio pod imenom »Crkvena godina« nije objavio. Knjiga je podijeljena na »Opći dio« (1—78 str.) i »Posebni dio« (str. 79—241). U općem dijelu obrađuje glavne liturgijske pojmove: štovanje, molitva, liturgijski znakovi, liturgijski jezik, crkva, oltar, crkveno odijelo, znakovi časti i vlasti te crkvene boje. U posebnom dijelu donosi širu obradu časoslova, sv. Mise i sakramenata. U predgovoru je o. Joza najavio da je njegova knjiga »skoro više povijest sv. obreda nego sama liturgija, jer se pomoću povijesti sv. obredi mogu najuspješnije prikazati«. Doista se ne upušta u razlaganje rubricističkih pojedinosti. Iz današnje bi se perspektive moglo prigovoriti da knjizi nedostaje dogmatska osnovica i misterijska razjašnjenja, ali to je u ono vrijeme bilo općenito zanemareno. S druge strane djelo ima izvjesnu prednost pred sličnim spisima u ono vrijeme jer paralelno s obredima Zapadne Crkve obrađuje i obrede Istočne Crkve, štoviše i obrede mezorapske, ambrozijanske, dominikanske i drugih liturgija. Glavna je karakteristika ove knjige, tvrdi Radić, u tome što je to »LITURGIKA LITURGIJSKE OBNOVE«. U njoj su naglašene one ideje koje je propagirala liturgijska obnova, jer se u knjizi posebno raspravlja o gajenju duha zajednice (str. 10.), o odnosu privatne i liturgijske molitve (str. 17); o tihim, recitiranim i pjevanim misama (str. 32—37), o sudjelovanju vjernika kod sv. Mise (str. 92), o Pričesti vjernika kod sv. Mise (174—176) i dr.

Nakon ovog sumarnog osvrta na rad u liturgijskoj književnosti i liturgijskoj obnovi u Hrvatskoj ovog uglednog jubilarca, možemo prenijeti sud o. Radića prema kojem je liturgijski rad o. Joze osobito značajan u populariziranju litur-

gije u duhu liturgijske obnove (str. 189) što je posebno očito u pastoralnoj primjenjivosti podložnoj uvijek aktuelnom cilju, naime, djelatnom i svijesnom sudjelovanju vjernika u liturgijskim slavljenjima (str. 190). Tomislav Šagi-Bunić opet u osvrtu na Radićevu knjigu (*»Svesci Kršćanska sadašnjost«*, br. 6/67, 74) opravdano ističe: »Danas kad već beremo neke plodove liturgijske obnove... svaki bi morao imati pred očima imena kao što su: isusovac Milan Pavelić, kanonik dr. I. Delalle, franjevac Josip Tinodi, dr. Franjo Šeper... i dr.«

Opravdano je stoga prigodom dijamantnog jubileja o. Jozze da se barem na ovakav skroman način sjetimo njegove plodne i zapažene uloge u liturgijskom pokretu u Hrvatskoj.

Emanuel Hoško

O. PETAR VLAŠIĆ (*1883-†1969)

Umro je u Dubrovniku 5. kolovoza, u 86. godini života. Rodio se u Veloj Luci, na Korčuli, 1883. U franjevački je Red stupio 1899., a za svećenika je ređen 1906. Bio je kao franjevac 70 godina, a kao svećenik 63 godine na Kristovu Sionu, proslavivši Zlatnu i Dijamantnu sv. Misu.

O. Petar Vlašić vrlo je krupna figura u franjevačkom perivoju, jer je dvaput bio **PROVINCIJAL** u Provinciji sv. Jeronima i **VI-ZITATOR** drugih provincija. Popeo se na vrhunac u krugu svoje braće, jer je bio uzoran redovnik, vjeran sin asiskog Sirotana. I kao svećenik dostojanstveno je — svojim svećeničkim kreposnim životom i revnim apostolskim radom svjedočio za Krista i njegovu Crkvu. Stoga su ga visoko cijenili i poštivali svi crkveni krugovi, a beogradski Nadbiskup, preuz. o. R. Rodić imenovao ga je za **KONZULTORA** beogradske nadbiskupije.

